

Kongresszusra készül a Vöröskereszt

A Magyar Vöröskereszt jövő év áprilisában tartja IV. kongresszusát. Az előkészületek országsszerte megkezdődtek, az eltelt négy év munkájának felmérését végzi a tömegszervezet. Az eredményekről, a kongresszusi felkészülésről beszélgettünk Győri Imrénével, a Vöröskereszt Csongrád megyei szervezetének titkárával.

A megyében az elmúlt négy év alatt 34 új alapszervezet alakult, ma már a 381

alapszervezetben 34 ezer 590 vöröskeresztes aktivista tevékenykedik. A III. kongresszus óta — mint azt a közelmúltban lezajlott járási és városi vezetőségi üléseken értékelték — javult a lakosság körében végzett egészségügyi felvilágosító, nevelőmunka. Ma már több az üzemi elsősegélynyújtó helyek száma, egyre több aktivista óvja a dolgozók egészségét.

Véradásban mindig élen járt Csongrád megye, annak

is köszönhető ez, hogy a téritésmentes véradók mintegy 70 százaléka állandó, mindig készenlétben áll, ha segíteni kell. Sokat mondó adat, hogy 1969-ben 24 ezer önkéntes véradó volt, az ideai statisztika szerint pedig 22 százalékkal nőtt azóta a véradók serege.

A III. kongresszus főbb határozatait végrehajtotta Csongrád megyében is a Vöröskereszt, a mozgalomnak pedig újabb lendületet ad a következő kongresszusra való felkészülés. Már megválasztották a 6 fős intéző bizottságot, amelynek tagjai a kongresszust előkészítő munkát irányítják, egy-egy járást és várost patronálnak ebben a munkában. Az előkészítés időszaka ugyanis azért kezdődik már hónapokkal a kongresszus előtt, hogy ennek a humánus mozgalomnak a céljait, feladatait sokrétűen megismertethessék a községek, városok lakóival, még több aktivistát vonjanak be a nemess feladatai végrehajtásának munkájába. Sokan vannak, akik munkaterületükön sokat tehetnek a célok valóra váltásáért. Nagyon fontos, hogy az előkészítő hónapjai alatt tudatosodjék: bár a Vöröskereszt munkája most reflektorfényben van, de feladatai nem kampányfeladatok, hanem olyan nagy jelentőségű munka ez, amelyet mindannyiunk érdekében, folyamatosan támogatni kell.

A világtakarékossági nap ünnepe Kisteleken

Szerte a világon október 31-e a takarékos nap. Tegnap délelőtt Kisteleken, a kultúrházban emlékeztek meg erről. Az ünnepi gyűlésen részt vett Szabó Sándor, a megyei pártbizottság titkára, Hoffman József, az OTP vezérigazgató-helyettese is.

Molnár Sándornak, a Hazafias Népfront Csongrád megyei titkárának megnyitóját után dr. Antalffy György professzor, Kistelek országgyűlési képviselője mondott ünnepi beszédet. Megemlékezett arról, hogy az 1827-ben nálunk is fiókokat létesített Österreichische Sparkasse működése óta mennyit fejlődött hazánkban is a takarékoskodás. A világ első takarékpénztára megalakulásának 100. évfordulóján, 1924. októberében, a Takarékpénztárak Nemzetközi Kongresszusa döntött arról, hogy október utolsó napja az egész világon a takarékos nap legyen. Magyarországon 1965 óta ünnepeljük ezt a napot.

Csongrád megyében jelenleg 2 milliárd 300 millió forint összeget tartalmaznak a takarékbetétkönyvek, az országban a legmagasabb nálunk az egy főre jutó takarékbetét-összeg: 5 ezer 400 forint. Az ország lakóinak ma már 53 milliárd forintja van takarékbetétben, de emellett nem csökkent a vásárlás sem, sőt a kereskedelem évről évre nagyobb árubőséggel „csábítja” az embereket — ilyen szemmel nézve pedig még nagyobb érték, hogy takarékosak vagyunk. A fogyasztás növekedéséhez persze a takarékbet-

tétek léte is hozzájárul: az OTP kölcsönöket tud adni a megtakarított hatalmas összegből lakásépítésre, tartós fogyasztási cikkek vásárlására. Az idén például a kölcsönzött összeg a megyében 1 milliárd 530 millió forint, és 1281 lakás építését támogatta az OTP kölcsönrel.

Török László, az OTP Csongrád megyei fiókjának igazgatója zárszavában kifejtette: megyénk dinamikus ipari fejlődése, korszerűsödő mezőgazdaságunk lehetőséget biztosít ahhoz, hogy az embereknek legyen miből takarékoskodniuk, s ezzel megteremtsek nagyobb céljaik megvalósítását.

Illyés Gyula köszöntése az új Tiszatájban

Néhány nap múlva, november 2-án ünnepeljük legnagyobb élő költőnk, Illyés Gyula 70. születésnapját. A Tiszatáj most megjelenő, novemberi száma erre az alkalomra gazdag összeállítást közöl. Béládi Miklós Illyés Gyula világa címmel írt tartalmas esszét, Kiss Ferenc Illyés Gyula egyik legszebb versét, a Gyalogutat elemzi. Veress Dániel romániai magyar író közös égbolt alatt címmel és Tűnődések — környezetrajzzal alicimmet ír a 70 éves költőről. Tamás Attila Illyés Ifjú pár című versét, Greza Ferenc a két híres regény, a Kora tavasz és a Mint a

darvakat elemzi. Pomogáts Béla Magyar költő Európában címmel, Kántor Lajos Ilyet és történelem címmel értekezik a jubiláló költő munkásságáról.

Az új számban ezenkívül Szilágyi Domokos, Csörbe Győző, Veress Miklós, Tamás Menyhért és Pintér Lajos verseit, Végh Antal novelláját olvashatjuk. A tanulmányrovat két írása Romániába vezet bennünket. Tordai Zádor a Korunkról ír, Kósa László Kalotaszeg ösvényein címmel, a szép erdélyi tartományt mutatja be. A Tiszatáj új számát érdekes kritikai rovat egészíti ki.

Levél a gyufagyárból

A névtelen levél akkor is névtelen, ha ennyit kanyarítanak alá: K. József. Lehetne félresöpörni könnyed mozdulattal, a papírkosár irányába. Aki nem vállalja megszólalásokról a bemutatkozást, magára vessen...

Mégsem így történik a gyufagyárból jött névtelen levéllel.

A kéz megáll félúton. Elteszem, előveszem, hogy újra elolvassam.

FÖL-PANASZOLT TÚLÓRÁK

Elöljáróban egy korábbi cikkre utal a levélíró — a „Veszélyes órák” címűre. Egyetért azzal, hogy a túlórázás túlhajtása mennyire káros.

„Szerintem — folytatja — semmi esetre sem szabad túlóráról elrendelni azért, mert a vállalatok a tervteljesítést elmeresztették, illetve csak túlórával tudják biztosítani a tervteljesítést.

A Gyufaipari Vállalat szegedi telepe helytelen vezetésből adódóan szintén elmeresztette tervét, megoldásként a dolgozók napi 4 óra túlóráztatását és a szabad szombat elvonását választotta. Mindent tíz napon keresztül. A műszakok kialakítása úgy történt, hogy a délelőtti műszak reggel 6-tól délután 18 óráig, a délutáni műszak 18 órától másnap reggel 6-ig dolgozik. Fentieket bejelentés formájában hozták a dolgozók tudomására, ezt a vállalat vezetősége a szakszervezet titkárával megbeszélte, az jóváhagyta, és a dolgozók felé kötelezően elrendelték a túlórákat.

Újra elteszem a levelet. De aztán kimegyek a helyszínre.

„CSAK NE KÜLDJENEK!”

Dancsó János üzemvezető és M. Kovács József párttitkár válaszal kérdéseimre. Mint mondják, a túlóráztatást bejelentették az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének megyebizottságánál, s a hozzájárulást megkapták.

— A túlórázásra augusztus 14. és 26. között került sor — tájékoztat az üzemvezető. — Amikor ilyen döntés született, a művezetők minden osztályon összehívták a dolgozókat, s megbeszélték velük, mit tervezünk. Senkit sem köteleztünk; aki terhes vagy fiatalos, vagy más okból nem akart benne részt venni — megmondhatta —, magyarázza a párttitkár.

Egy szépséghibája mindenesetre van a dolognak: a kollektív szerződés értelmében „a túlmunka mértéke havi 30 óra lehet”. Augusztus 14-től 26-ig viszont ennél többet, 40 óra túlmunkát vezettek a gyufagyáriak — vagyis eltértek a „gyári alkotmánytól” a döntés meghozói.

Ez vitathatatlan tény. S az sem kétséges, a nyári kánikulában nagyon nehéz lehetett a dolgozóknak a szokatlan éjszakai műszak. Jogos tehát a levélíró bosszankodása? Mielőtt erre válaszolnánk, tisztázni kell: miért vállalkoztak pluszmunkára a Gyufaipari Vállalatnál?

S itt már az egyéni pa-

naszszavaktól a kisebb közösségen is túljutunk: a „gyufaellátási nehézségekig”. Így nevezzük azt a köznapidolgot, hogy valaki magabiztosan odamegy a pulthoz, ahol mindig megkapta a maga egy vagy több skatulya gyufáját — és meglepetésre azt a választ kapja: nincs. Ez a „nincs” már sejtet valamit abból, hogy bizony okkal túlóráztak a gyárban. Az a tény viszont, hogy exportáltak is az idén — olyan látszatot kelthet: a kivétel miatt volt szükség a túlmunkára, tán elhanyagolták a hazai piacot?!

A gyár vezetői inkább azt vallják: a belföld hanyagolta el őket. Ugymond, a Gyufaipari Vállalat 1971-ben csak a belkereskedelemnek készített gyufát. Nem kevesebb, mint 592 millió dobozzal: ebből 347 milliót a szegediek adtak az országnak.

— Míg 1971. január elsején a szegedi telepen csak 73 ezer doboz gyufa volt a raktárban, 1971. december 31-én már több mint 8 millió doboz. Ilyen előzmények után köszöntött ránk 1972. Az első negyedévben a telep napi termelése elérte az 1 millió 235 ezer dobozos mennyiséget, tehát több volt, mint az átlag, a múlt: év utolsó negyedévében. A fogyasztás viszont alatta maradt a termelésnek; a raktárunkban levő gyufakészlet március végéig 15 millióra nőtt — vállalati szinten pedig 33 millió doboz volt ekkor a készlet.

Ha mindehhez még hozzátesszük azt is, hogy az élelmiszer- és vegyiárnagykereskedelmi vállalatok nagyobb része halogatta a diszpozíció szerinti átvételt, amit udvarias vagy nyers formában tudomásukra is hoztak — nem csodálkozunk tovább, hogy exportpiacok felé is kacsingattak a gyufaipariak.

A gyáriak két lehetőség közt választhattak: vagy csökkentik a termelést, vagy a kapacitást exportálással használják ki. A szegedi gyár áprilistól június végéig 32 millió gyufát exportált. Aztán, júliusban szaporodtak a szállítást sürgető levelek, telefonok, s itt ott már a gyufahiányt emlegették augusztusban. Ilyen előzmények után, a hazai vásárlók érdekeire hivatkozva fordultak a dolgozókhoz: vállalják két hétre a túlórázást. Ennek eredményeként

6 millió dobozzal termeltek többet a tervezettnél.

KIN MÚLOTT?

A párttitkár fölka-lauzól az üzembe. Találomra beszéltek három dolgozóval. Sándor Györgyné: Röpgyűlésen kértek bennünket, hogy vállaljuk. Birni bírtuk, csak nagyon meleg volt. Kaptunk kávé, frissítőt; mikor éjszaka káztunk, 20 perc pihenőt is ejtélkor. Mórincz Józsefné: A vállalat mindent megtett, hogy könnyítse a dolgunkat. En kétezerkilencszázat ke-restem akkor. Fodor Ilona: nem vettem részt a megbeszélésben, csak akkor jöttem dolgozni, mikor megkezdődött a túlórák időszak. Hát, kicsit fárasztó volt. Egyiküktől se kérdezem: szívesen csinálnák-e újra. Biztos vagyok a „nem” válaszban.

S kiken múlik, hogy ne legyen rá szükség? Kin múlt, hogy ezúttal szükség volt rá?

A fenti adatok szerint elsősorban a kereskedelmen. A taktikázáson, ami enyhén szólva furcsa volt. „Minden köhíntésre gyufát kaptak” — így fogalmazták a gyárban. Nyilván ezzel függ össze, hogy mint a Belkereskedelmi Minisztérium illetékese nyilatkozta — „a nagykereskedelmi vállalatok június 30-ra bankelszámolási okok miatt a megengedettnél jobban csökkentették raktárkészletüket”. Az is figyelemre méltó, hogy — bár nőtt a gyufa iránti igény — a kereskedelmi vállalatok beszerzése az első negyedévben 14,6 százalékkal csökkent, a másodikban 24 százalékkal, s csak a harmadik negyedévben kezdtek levonni az — egyébként kézenfekvő tanulságot.

Ez akár ekképp is summa-zható: megrendelés nélkül, utánpótlás nélkül, nincs áru.

Mindazok az illetékesek tehát, akik csipkerózsika-almukat aludták, tettek helyett — okai annak is, hogy a gyufagyári munkások, job-bára nők, családok asszonyok túlórákban, éjszakai műszakban voltak kénytelenek helyrezhozni egy mulasztást. Amit nem ők követtek el. Ipar és kereskedelem okos tárgyalásai — megállapodásai —, célszerű igényfelmérések előzzék meg, hogy még egyszer ilyen előforduljon.

Simai Mihály

Fiatal még a világ ... Képernyő

Némiképp új, ismeretlen izgalommal figyeltük a finn Elvi Sinervo egyetlen színpaddrámájának péntek esti tévéváltozatát. Megelőzően a vendégrendező, Timo Berg-holm mutatta be a szerzőt, a hatvanesztendős kommunista írónőt, aki darabjainak történelmi levegőjét, a faszizmus rettegett éveit maga is átélte az ellenállásban, és a börtönben, s aki ma, hogy a világ öregedett azóta, népszerűbb hazájában, mint bármikor, hiszen a háborút még mindig nem felejtették, nem felejtettük el. Nem is felejtettük, a világ eseményei naponta figyelmünket rá.

Mi kelti darabjának (Fiat-al még a világ...) különösen vibráló feszültségét? Emberei, hősei. Az eddigi „ellenállási filmekben” a bonyolult emberi-erkölcsi-politikai helyzetek dacára rendszerint tiszta képleteket kapott a néző: a partizán, az összekötő, az idegenből titkon hazaérkezett vezető, a besúgó, a rendőrkopó általában a pozitív és negatív hősök egyértelmű jellemjegyeit hordozták — most ugyanezek a típusok inkább emberi arcukat mutatják. Nem hovatartozásukból

Liebmann Béla felvétele

Almási Éva Vappu szerepében

bontja ki az író emberi-erkölcsi tulajdonságait, hanem fordítva: emberi tartásuk, sokszor talányos, tétova cselekedeteik ábrázolásával engedi át a nézőnek a konzekvenciát. A darab legértelmesebb alakja — Su-lyok Mária szuggesztív megjelenítésével — Lehtonen mama, akiben nem nehéz felismerni Pelageja Nyi-ovna (Gorkij: Az anya) lelki ro-

konát, bár a döntő lépést, amit az utolsó jelenetben a faszizmussal szembeni néma tiltakozásból a konspiráció vállalásáig megtenne — átengedi lányának, Irjának. Így válik teljessé az ellenállás indoklásának lélektani mozzanata: az ember nem érheti be a józan ész tiltakozásával, az embernek tenie kell a háború ellen.

N. I.

Felelősségrevonás a gyufahiányért

A gyufaellátásban kialakult helyzet okairól, és a hiány megszüntetésével kapcsolatos intézkedésről a Belkereskedelmi Minisztérium illetékes főosztálya a következő tájékoztatást adta:

A minisztérium vizsgálata megállapította, hogy a gyufahiány részben a kereskedelmi vállalatok hibás rendelkezése, részben az ipar nagyobb mértékű exportja idézte elő. Az illetékes belkereskedelmi miniszterhelyettes a mulasztást elkövető kereskedelmi vállalatokat felelősségre vonta: egyrészt

csökkenti a vezetők nyereségprémiumát, másrészt a hiány megszüntetése során felmerült többletköltségeket az érdekelt vállalatok nyereségének terhére számoltatja el.

A gyufahiány megszüntetésére az ipar három műszaki termelést szervezett, s ezzel nagyobb árulapot tud a belkereskedelem rendelkezésére bocsátani. Ezenkívül választékszerében Csehszlovákiából és Romániából több millió doboz gyufa érkezik a közeli napokban. (MTI)